

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 247

van **PETER VAN ROMPUY**

datum: 27 maart 2017

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Overheidsopdrachten - Controle op de marktwerking

Ik verwijs naar de behandeling van mijn vraag om uitleg in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting van 21 maart 2017 (nr. 1460).

Op 31 januari 2017 publiceerde de Belgische mededingingsautoriteit (MDA) een gids betreffende samenspanning bij overheidsopdrachten. Focus van deze publicatie betrof 'bid rigging' of samenspanning tussen ondernemingen bij het uitbrengen van offertes. Deze praktijk elimineert de concurrentie en leidt tot hogere kosten voor aanbestedende overheden zonder dat bidders zich extra voor de afnemer inspannen.

Om praktijken als bid rigging of samenspanning en prijszetting tegen te gaan, zijn twee aspecten belangrijk:

- regelgeving overheidsopdrachten vanuit de overheid. Er zijn geen indicaties dat zich daarbij problemen stellen;
- de eigenlijke marktwerking.

Betreffende de controle op het tweede, stelde de minister-president in de commissie:

"Het is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de desbetreffende entiteit van de Vlaamse overheid om zelf voldoende toezicht en controle te hebben op de wijze waarop de overheidsopdrachtenwetgeving wordt nageleefd, en ook om elke prijsofferte die binnenkomt, aan een prijsonderzoek te onderwerpen. Dat gebeurt ook altijd."

Het departement Mobiliteit en Openbare werken heeft hiertoe een gespecialiseerde cel prijsadvies.

1. Hoe verloopt de controle op de marktwerking en praktijken zoals bid rigging of samenspanning en prijszetting n.a.v. uitgeschreven overheidsopdrachten voor entiteiten die onder de bevoegdheid van de minister vallen? Graag een overzicht per entiteit.
 2. Hoe beoordeelt de minister deze manier van controle voeren op overheidsopdrachten?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Geert Bourgeois (247), Hilde Crevits (398), Bart Tommelein (241), Liesbeth Homans (520), Jo Vandeurzen (523), Philippe Muyters (469), Joke Schauvliege (513), Sven Gatz (211).

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 247 van 27 maart 2017

van **PETER VAN ROMPUY**

1. Om de marktwerking te stimuleren en praktijken als bid rigging tegen te gaan is het belangrijk om overheidsopdrachten vorm te geven op een manier die een effectieve mededinging garandeert en die naar een optimale prijs-kwaliteitverhouding streeft.

De professionalisering van het aankoopbeleid is hierbij essentieel. Dit is ook een van de klemtonen van het [Vlaams plan overheidsopdrachten](#). De aankopers bij de Vlaamse overheid beschikken over een grondige kennis van de kenmerken van de markt, de beschikbare producten of diensten en de potentiële aanbieders. Het uitvoeren van een gedegen marktverkenning voor het aanvatten van de gunningsprocedure is zeer belangrijk. Bij de marktverkenning wordt marktinformatie verzameld, onder meer bij leveranciers en andere aanbestedende overheden. Samen met de informatie uit voorgaande gelijkaardige overheidsopdrachten laat dit toe om duidelijke specificaties en een onderbouwde raming voor de opdracht op te stellen. Alle entiteiten van de Vlaamse overheid moeten voor elke overheidsopdracht een raming opstellen, mede om de correcte gunningsprocedure en de toepasselijke delegatieregels te bepalen.

Aanbestedende entiteiten besteden er aandacht aan om de specificaties duidelijk en objectief in de opdrachtdocumenten te omschrijven. Bij het opstellen van de selectie- en gunningscriteria is het van belang dat deze, binnen de voorwaarden van elke opdracht, een effectieve mededinging garanderen. De volledige gunningsprocedure voor gepubliceerde opdrachten verloopt voor alle entiteiten van de Vlaamse overheid elektronisch via de e-procurementplatformen, waardoor de geheimhouding gegarandeerd wordt.

Om praktijken als bid rigging te kunnen detecteren is een grondig onderzoek van de ingediende offertes cruciaal. De regelgeving overheidsopdrachten verplicht alle aanbestedende overheden om de ingediende offertes aan een prijsonderzoek te onderwerpen. Inschrijvers zijn verplicht om alle gevraagde inlichtingen te verstrekken om dit prijsonderzoek mogelijk te maken. De modeldocumenten die op <http://overheid.vlaanderen.be/overheidsopdrachten> ter beschikking worden gesteld, bepalen uitdrukkelijk dat de aanbestedende overheid alle verificaties van de boekhoudkundige stukken en alle onderzoeken ter plaatse kan uitvoeren, teneinde de juistheid na te gaan van de gegevens die de inschrijver in het raam van het prijsonderzoek heeft verstrekt. Het prijsonderzoek omvat niet alleen een nauwgezette controle van alle bedragen van elke offerte, maar ook een grondige onderlinge prijsvergelijking van alle offertes, een vergelijking met de bedragen van de raming en met de gangbare marktprijzen voor gelijkaardige prestaties.

Op basis van de bevindingen uit het vergelijkend prijsonderzoek en uit de ontvangen inlichtingen zal aan de betrokken inschrijvers gevraagd worden om de vermoedelijk abnormale prijzen te verantwoorden. Een dergelijke verantwoording dient concreet en cijfermatig onderbouwd te zijn, en gestaafd door de nodige documenten. De antwoorden op deze vragen worden in detail onderzocht. Indien abnormale prijzen worden vastgesteld waarvoor de inschrijver geen afdoende verantwoording kan verstrekken, wordt de offerte uit de gunningsprocedure geweerd.

De toekomstige regelgeving overheidsopdrachten, die vermoedelijk deze zomer in werking zal treden, bepaalt trouwens dat de Belgische Mededingingsautoriteit op de hoogte moet gedaan worden wanneer offertes op basis van een abnormale prijs geweerd worden.

In de publicatie [‘Samenspanning bij overheidsopdrachten - Een gids voor aanbestedende overheden’](#) van de Belgische Mededingingsautoriteit is een uitgebreide lijst van ‘waarschuwingssignalen’ opgenomen. Het gaat om indicatoren die mogelijk op mededingingsbeperkende praktijken kunnen wijzen en die voor de aankoper een reden vormen om een nader onderzoek te voeren. Het is belangrijk om aankopers hier voldoende over te sensibiliseren. Daarom heeft op 2 mei 2017 een sessie van het [kennisnetwerk overheidsopdrachten van de Vlaamse overheid](#) plaatsgevonden waarop de Belgische Mededingingsautoriteit een toelichting heeft gegeven over deze gids.

De gids wijst er ook op dat een regelmatig patroon van argwaanwekkende signalen over een bepaalde periode een betere indicator van mogelijke bid rigging vormt dan bewijs uit één offerte. Om die reden is het belangrijk om alle nuttige informatie bij te houden om een gedragspatroon in de tijd te kunnen vaststellen. Het contractmanagementsysteem eDelta dat momenteel binnen de Vlaamse overheid wordt uitgerold biedt hierbij hulp. Dit systeem zorgt ervoor dat relevante informatie met betrekking tot overheidsopdrachten kan worden geregistreerd, zodat deze nadien voor diverse rapporteringsdoeleinden kan worden aangewend.

2. Op basis van het bovenstaande stel ik vast dat er bij de aanbestedende diensten reeds procedures voorhanden zijn om bij overheidsopdrachten controle te voeren op de marktwerking en op praktijken zoals bid rigging. Mijn diensten onderzoeken momenteel in overleg met de Belgische Mededingingsautoriteit welke bijkomende afspraken of initiatieven nuttig of nodig zijn.